

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHU THỊ NGÂN

CÁC BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG
DẠY HÁT DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH TRONG
CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ BẮC NINH

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN THỊ TÍNH

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu riêng của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nào khác.

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến: Ban giám hiệu, tập thể các giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ, các thầy cô giáo của Trường Đại học sư phạm Thái Nguyên, Khoa quản lý giáo dục, Khoa sau đại học đã tận tình giảng dạy, chỉ dẫn và giúp đỡ cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và làm luận văn.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến Phó giáo sư, Tiến sĩ Nguyễn Thị Tính, cô giáo đã tận tâm chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình hình thành đề tài, triển khai nghiên cứu và hoàn thiện luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các đồng chí cán bộ quản lý, giáo viên đang công tác tại Sở Giáo dục và Đào tạo Bắc Ninh, Phòng Giáo dục và Đào tạo TP Bắc Ninh, CBQL, giáo viên âm nhạc các trường THCS TP Bắc Ninh đã giúp đỡ, tạo điều kiện, đóng góp nhiều ý kiến quý báu trong quá trình nghiên cứu thực tế để hoàn thành luận văn khoa học này.

Mặc dù bản thân tôi đã có nhiều cố gắng, xong do điều kiện thời gian và năng lực nên không thể tránh khỏi những thiếu sót và hạn chế. Rất mong nhận được sự cảm thông, những ý kiến đóng góp quý báu của thầy cô giáo và đồng nghiệp để luận văn được hoàn chỉnh hơn./.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2013

Tác giả

Chu Thị Ngân

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	3
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Phương pháp nghiên cứu.....	4
7. Đóng góp của đề tài.....	4
8. Cấu trúc luận văn	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HÁT DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	6
1.1. Khái quát lịch sử vấn đề nghiên cứu.....	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài.....	9
1.2.1. Dân ca và DCQHBN	9
1.2.2. Dạy hát dân ca	11
1.2.3. Quản lý và quản lý hoạt động dạy hát dân ca.....	13
1.3. Những vấn đề cơ bản của quản lý hoạt động dạy hát DCQHBN trong trường THCS.....	23
1.3.1. Đặc điểm của hoạt động dạy hát DCQHBN trong trường THCS	23
1.3.2. Mục tiêu, yêu cầu đối với hoạt động dạy hát DCQHBN trong trường THCS.....	26
1.3.3. Nội dung quản lý hoạt động dạy hát DCQHBN trong các trường THCS	27
1.3.4. Phương pháp quản lý hoạt động dạy hát DCQHBN trong các trường THCS.....	31

1.4. Vai trò của hiệu trưởng nhà trường trong quản lý hoạt động dạy hát dân ca cho học sinh ở trường THCS	32
1.4.1. Vị trí vai trò và trách nhiệm của người hiệu trưởng trường THCS trong sự nghiệp GD &ĐT.....	32
1.4.2. Những yêu cầu cơ bản đối với người hiệu trưởng trường THCS trong sự nghiệp GD &ĐT.....	33
1.4.3. Vai trò của hiệu trưởng nhà trường trong quản lý hoạt động dạy hát dân ca cho học sinh ở trường THCS	34
Kết luận chương 1.....	36
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HÁT DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH TRONG CÁC TRƯỜNG THCS THÀNH PHỐ BẮC NINH.....	37
2.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội, văn hóa và giáo dục của tỉnh Bắc Ninh	37
2.1.1. Điều kiện tự nhiên	37
2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	38
2.1.3. Truyền thống văn hóa.....	39
2.1.4. Tình hình giáo dục.....	40
2.2. Thực trạng quản lý hoạt động dạy học âm nhạc và dạy hát DCQHBN trong các trường THCS thành phố Bắc Ninh.....	45
2.2.1. Thực trạng quản lý nội dung chương trình dạy hát	46
2.2.2. Thực trạng quản lý hoạt động dạy của giáo viên.....	49
2.2.3 Thực trạng quản lý hoạt động học của học sinh.....	54
2.2.4. Đánh giá kết quả dạy hát quan họ cho HS trong các trường THCS thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh.....	58
2.3. Nguyên nhân của thực trạng	59
2.3.1. Nguyên nhân thành công	59
2.3.2. Nguyên nhân hạn chế, thiếu sót.....	60
Kết luận chương 2	61
CHƯƠNG 3: CÁC BIỆN PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HÁT DÂN CA QUAN HỌ BẮC NINH TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ BẮC NINH.....	62
3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp	62

3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu	62
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	62
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả	62
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	62
3.2. Các biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động dạy hát DCQHBN trong các trường THCS thành phố Bắc Ninh.....	63
3.2.1. Xây dựng và phát triển chương trình, kế hoạch dạy hát DCQHBN trong các trường THCS thành phố Bắc Ninh.....	63
3.2.2. Nâng cao năng lực cho giáo viên dạy hát DCQHBN.....	67
3.2.3. Chỉ đạo giáo viên đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy hát DCQHBN	70
3.2.4. Tăng cường quản lý hoạt động học, tự học của học sinh	71
3.2.5. Thường xuyên kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy hát DCQHBN	72
3.2.6. Tăng cường cơ sở vật chất, thiết bị và đồ dùng dạy hát DCQHBN để nâng cao chất lượng dạy hát.....	75
3.3. Mối quan hệ của các biện pháp được đề xuất	77
3.4. Thăm dò tính cần thiết và khả thi của các biện pháp đề xuất	78
3.4.1. Mục đích của khảo nghiệm.....	78
3.4.2. Nội dung và phương pháp khảo nghiệm.....	78
3.4.3. Đối tượng khảo nghiệm	78
3.4.4. Kết quả khảo nghiệm về sự cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đã đề xuất.....	78
Kết luận chương 3	81
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	82
1. Kết luận	82
2. Khuyến nghị.....	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

1. CBQL	Cán bộ quản lý
2. CSVC	Cơ sở vật chất
3. DC	Dân ca
4. DCQHBN	Dân ca quan họ Bắc Ninh
5. GV	Giáo viên
6. HĐND, UBND	Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân
7. HT	Hiệu trưởng
8. HQQL	Hiệu quả quản lý
9. HS	Học sinh
10. PPDH	Phương pháp dạy học
11. QL	Quản lý
12. TBDH	Thiết bị dạy học
13. THCS	Trung học cơ sở
14. TP	Thành phố
15. UNESCO	Tổ chức văn hóa, khoa học, giáo dục của Liên hợp quốc

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Đánh giá kết quả thực hiện các biện pháp quản lý mục tiêu, kế hoạch dạy học môn Âm nhạc và dạy hát DCQHBN.....	47
Bảng 2.2: Các biện pháp quản lý nội dung chương trình dạy học môn Âm nhạc và dạy hát DCQHBN	48
Bảng 2.3: Thực trạng số lượng giáo viên dạy âm nhạc trong trường THCS thành phố Bắc Ninh.....	49
Bảng 2.4: Kinh nghiệm dạy hát DCQHBN của giáo viên âm nhạc trong các trường THCS	50
Bảng 2.5: Thực trạng quản lý việc chuẩn bị giờ lên lớp và hồ sơ chuyên môn của giáo viên.....	52
Bảng 2.6: Thực trạng quản lý hoạt động dạy học của giáo viên.....	53
Bảng 2.7: Kiến thức của HS về DCQHBN	54
Bảng 2.8: Thực trạng các kênh HS tiếp cận kiến thức về DCQHBN	54
Bảng 2.9: Số lượng bài hát DCQHBN HS thuộc và có thể hát được giai điệu.....	55
Bảng 2.10: Các kênh dạy hát DCQHBN cho HS THCS thành phố Bắc Ninh .	56
Bảng 2.11: Nguyên vọng học hát DCQHBN của HS các trường THCS	57
Bảng 2.12: Các biện pháp quản lý hoạt động học của học sinh.....	57
Bảng 3.1: Đánh giá sự cần thiết của các biện pháp đề xuất	79
Bảng 3.2: Đánh giá tính khả thi của các biện pháp đề xuất	80

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1. Số lượng bài hát DCQHBN giáo viên âm nhạc thuộc trong các trường THCS thành phố Bắc Ninh	51
Biểu đồ 2.2. Kinh nghiệm trong hát/biểu diễn DCQHBN nơi đông người của giáo viên âm nhạc trong các trường THCS	52

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Đã từ nhiều trăm năm rồi, trên dải đất trù phú của đồng bằng sông Hồng có một miền quê mà người ta quen gọi với cái tên nghe thật là văn chương và tao nhã: Xứ Kinh Bắc - cái nôi của những làn điệu dân ca Quan họ gắn với nét đẹp của truyền thống con người và cảnh sắc thiên nhiên. Khi tới bất kì một miền quê nhỏ bé nào của vùng đất này, ta cũng bắt gặp một ngôi đình hay mái chùa rêu phong cổ kính đang đắm mình trong khúc hát dân ca. Những cô gái cầu Lim, những chàng trai Khúc Toại đẹp người, đẹp nét, đẹp cả lời ăn tiếng nói. Họ trọng nhau về nghĩa, mến nhau về tài, say nhau qua lời ca, câu hát:

*Trong sáu tỉnh người đã chưa tỏ
Ngoại năm thành chỉ có Bắc Ninh
Yêu nhau trở lại xuân đình
Nghề chơi Quan họ có tình mới tường”.*

(Dưới gòm mây kẻ biết ra)

Quê hương Kinh Bắc, nơi có con sông Cầu nước chảy lơ thơ, có núi Thiên Thai, có chùa Phật Tích, có những người con gái, con trai cần cù lao động, thiết tha yêu đời. Có những làn điệu dân ca làm say đắm lòng người khiến cho những ai đã từng một lần được đặt chân tới vùng đất này chắc chắn sẽ hẹn ngày trở lại.

Tự hào thay đúng vào ngày 30/9/2009, Dân ca Quan họ Bắc Ninh chính thức được tổ chức UNESCO công nhận là di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại. Quan họ bây giờ đã được lên ngôi. Mỗi chúng ta cần phải có trách nhiệm góp phần làm cho những làn điệu dân ca ngọt ngào, đầm ấm ấy mãi được trường tồn và lan toả.

Chính vì vậy, bảo tồn và phát huy DC nói chung và DCQHBN nói riêng là trách nhiệm của mọi người Việt Nam, cần làm cho DC trở thành niềm tự hào, một thành tố không thể thiếu trong cuộc sống; DC cần được tuyên truyền